

Információk az EGT / Norvég Alappal kapcsolatos társadalmi egyeztetéshez a Nemzeti Kapcsolattartó számára

Népegészségügyi kezdeményezések

Célkitűzés: Javuló népegészségügyi állapot és csökkenő egészségügyi egyenlőtlenségek/ Improved public health and reduced health inequalities

Elvárt eredmények:

Eredmény 1: Csökkenő egyenlőtlenségek a felhasználói csoportok között

Eredmény 2: Az egészségügyi ellátások minőségének és hozzáférhetőségének javulása, beleértve a preventív és gyermek-egészségügyi szolgáltatásokat

Eredmény 3: Helytelen életmód okozta betegségek megelőzése és visszaszorítása

Eredmény 4: Mentális egészségügyi szolgáltatások fejlesztése

Különös rendelkezések: A program a leghátrányosabb helyzetű csoportok, köztük a roma népesség támogatását célozza, Az Együttműködési Bizottságba a szakterületen érintett államigazgatási intézmények képviselői is bevonásra kerülnek

Program neve: A lakosság egészségügyi állapotának javítása és a betegségteher csökkentése egyes kiemelt területeken, különös tekintettel az egészség-egyenlőtlenségekre

Program Operátor: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága

Donor Program Partner: Norvég Népegészségügyi Intézet, Norvégia

Program támogatási összeg: 19 576 471 EUR/5 872 941 300 Ft (100 %)

16 640 000 EUR/4 992 000 000 Ft (85%)

2 936 471 EUR/880 941 300 Ft (15%)

Ebből:

Pályázatokra fordítható keret: 17.514.588 EUR/ 5.254.376.400 Ft

I. prioritás: 11.295.000 EUR/ 3.388 500.000 Ft

II. prioritás: 4.449.000 EUR/ 1.334.700.000 Ft

III. prioritás: 1.700.000 EUR/ 511.700.000 Ft

I. prioritási tengely (Eredmény 1, 2, 3, 4):

A lakosság mentális egészségi állapotának javítását, a mentális egészséggel kapcsolatos ellátások minőségének és hozzáférhetőségének javulását, a mentális egészséggel kapcsolatos szolgáltatások területén a felhasználói csoportok közötti egyenlőtlenségek csökkentését célzó tervezett lépések

A beavatkozás indokoltága:

A magyar lakosság lelki egészsége közismerten rossz állapotban van, melynek javítása egy időben teszi szükségessé az általános populáció **lelki egészségének fejlesztését, a mentális megbetegedés tekintetében magasabb kockázatú személyek és családok célzott szolgáltatásokkal való támogatását, továbbá a már mentális megbetegedésben szenvedők egészségügyi és szociális ellátásainak fejlesztését.** Egy-egy célcsoportra irányuló intervenció önmagában alacsonyabb hatékonyságú, a komplex, népegészségügyi szemléletű, az átlagos és magas kockázatra irányuló intervenciókat ötvöző megközelítés adhat érzékelhető eredményt a lelki egészség javulásának tekintetében.

A tervezett lépések együttes, összehangolt megvalósulása eredményeként kistérségi szinten, kiemelten a leghátrányosabb helyzetű lakosság számára a jelenleg hiányzó mentális zavarokat preventív módon kezelő szolgáltatások válnak elérhetővé, illetve az egészségügyi ellátást igénylő betegek gyógyulási esélyei jelentősen javulnak kezelésben tartásuk koordinált módon, a betegségük súlyosságának megfelelő ellátási szinteken történő biztosításával. A tevékenységek minőségbiztosítása, rendszeres monitorozása, az országos szinten koordinált konzultációs és módszertani háttér megteremtése, a nemzetközi és hazai jó gyakorlatok kontrollált beépítése az ellátás minőségét folyamatában javítja, hosszú távon hozzájárul Magyarország rossz lelki-egészség mutatóinak javulásához.

A sokrétű, kiterjedt ellátás- és kapacitásfejlesztési programok Magyarországon innovatívnak tekinthetők, vagyis rendszerszintű bevezetési, megvalósítási támogatást igényelnek. Ezért központi szakmai-módszertani támogatási elem segíti a fenti elemek megvalósulását előre nevesített projekt keretében.

A pályázatok célja:

A prioritási tengely átfogó célkitűzése a jó megküzdési készségekkel bíró, erőforrásait használni képes személyiség alakítása, fejlesztése, helyreállítása és a társas kapcsolatok fejlesztése.

Az egyik fő cél a lelki egészségfejlesztési szolgáltatások elérhetőségének biztosítása a lakosság széles rétegei számára, a lelki egészség védelmére, fejlesztésére alkalmas egészségesen működő struktúrák – családok, oktatási egységek, csoportok, közösségek, képzések – támogató fejlesztése, az ezeket célzó programok, helyi döntések támogatása, megszervezése vagy megvalósulásának szakmai támogatása. Ennek keretében **Lelki Egészség Központok (LEK)** kerülnek létrehozásra az ország kistérségeiben, lehetőleg a TAMOP 6.1.2./11/3, illetve a TAMOP 6.1.2./LHH/11/B pályázatok keretében létrejövő Egészségfejlesztési Irodák részegységét vagy (amennyiben az adott kistérségben nincs nyertes TAMOP 6.1.2 pályázat) önálló egységet fognak képezni az így felálló Lelki Egészség Központok. Ez a szolgáltatástípus döntően az egészségügyi alapellátás rövid, célzott konzultációs szolgáltatás-igényét hivatott kielégíteni, valamint a helyi lelki egészségfejlesztési tevékenységek szakmai támogatását, előmozdítását és megvalósításának szervezését végzi a tevékenységi köréhez tartozó járásban, különböző szintereken.

A másik fő cél a magas kockázatú, mentális megbetegedésben szenvedő, emiatt hátrányos helyzetű csoportok ellátásba kerülésének, valamint gondozásának fejlesztése a helyi ellátórendszer tagjai együttműködésének javításával. A helyi ellátók együttműködésének javítása (kórházi aktív osztály-pszichiátriai/addiktológiai gondozó-szociális pszichiátriai szolgáltatók) a **mentális egészségügyi koordinátori hálózat** életre hívásával nagyban hozzájárul a kezelésből, gondozásból történő kiesés megelőzéséhez, az ismételt és megelőzhető kórházi felvételek elkerüléséhez.

Jelentős cél az ellátáshoz való hozzájutás esélyegyenlőségét javító, célzott **kapacitásfejlesztés** a pszichiátriai/addiktológiai járóbeteg ellátásban, különös tekintettel **a gyermek- és ifjúsági addiktológiai ellátásokra**.

Ombudsmani állásfoglalás szerint a magas biztonsági fokozatú ellátás hiánya az egyenlő bánásmód követelményével, valamint az érintettek emberi méltóságához és az egészséghez, ezen belül az egészségügyi ellátáshoz való jogával összefüggésben is visszásságot okoz. Ezért cél az agresszív, violens magatartást tanúsító pszichiátriai betegek ellátási formájának kialakítása, a **high security egység létrehozása**.

Támogatható tevékenységek:

- Projekt menedzsment költségek
- Projekt szakmai megvalósításához kapcsolódó költségek
- Projekt megvalósításához indokolt infrastruktúra beszerzése
- Projektre eső, iroda fenntartásához kapcsolódó költségek (overhead costs)

Rendelkezésre álló keretösszeg: 11.295.000 EUR/3.388 500.000 Ft

Nemzeti
Fejlesztési Ügynökség

Program megnevezése	Rendelkezésre álló keretösszeg (Ft)	Rendelkezés re álló keretösszeg (EUR)	Támogatás minimum-maximum összege (Ft)	Pályázat formája	Pályázók köre
Lelki Egészség Központok létrehozása	1.260.000.000	4.200.000	25.000.000 - 35.000.000	Small Grant Scheme	<ul style="list-style-type: none">- önálló járóbeteg szakellátók- fekvőbeteg szolgáltatók- önkormányzat- szociális alapszolgáltató
Mentális egészségügyi koordinátori hálózat létrehozása	420.000.000	1.400.000	51.000.000 – 82.500.000	nyílt pályázat	<ul style="list-style-type: none">- pszichiátriai fekvőbeteg-ellátók, aktív pszichiátriai és addiktológiai osztályok,- pszichiátriai/addiktológiai gondozók,- pszichiátriai/gyermek pszichiátriai/addiktológiai szakrendelők,- közösségi pszichiátriai és addiktológiai szolgáltatók Térségenként összefogott pályázati csomagok
Hiányzó mentális egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	1.191.000.000	3.970.000	51.000.000 – 786.000.000	nyílt pályázat	<ul style="list-style-type: none">- alapítványok, egyházak- járó- és fekvőbeteg-szakellátást is nyújtó egészségügyi szolgáltatók- önálló járóbeteg szolgáltatók és gondozóintézetek
A lelki egészség fejlesztését és a mentális megbetegedésekből eredő betegségteher csökkentését célzó intervenciók központi szakmai támogatása	517.500.000	1.725.000	517.500.000	előre nevesített projekt	meghatározott konzorcium

II. prioritási tengely (Eredmény 1, 2):

Az egészség-egyenlőtlenségek csökkentését illetve az ellátás minőségének és hozzáférhetőségének javulását célzó egy időben történő több intervenció-típus

A beavatkozás indokoltága:

A fogantatástól a koragyermekkorig tartó esélyegyenlőség megvalósításához elengedhetetlen a területi védőnői ellátás megerősítése és fejlesztése. A cél javítani azokat a feltételeket, amelyekkel a védőnői ellátás a szakmai elvárásoknak megfelelően képes a gyermekek optimális egészségi állapotának elérését a jelenleginél egységesebben, korszerűbben és eredményesebben, objektív, mérhető módon segíteni, különös tekintettel a valamilyen okból speciális szükségletű, hátrányokkal küzdő gyermekekre, családjaikra. A magas szakmai színvonalú munkát segíti a **védőnők megfelelő informatikai eszközzel történő ellátása** ott, ahol ez nem áll rendelkezésre. Ez a fejlesztés kapcsolódik a Strukturális Alapok forrásaiból megvalósuló TÁMOP 6.1.4 Koragyermekkor programhoz, amely a védőnők számára egységes, a gyermekek fejlődésével kapcsolatos adatbázisok létrehozását segíti. Az adatbázisok használatát, hozzáférését, és a kapcsolódó adatszolgáltatást segíti, ha a védőnők számára a megfelelő informatikai eszközök, ott ahol ezek még nem állnak rendelkezésre, biztosítottá válnak. A fejlesztés eredményeképpen jelentősen javul a területi védőnők munkaidő felhasználása, ezáltal munkájuk a reprodukív ellátás fejlesztése területén is eredményesebb és hatékonyabb lesz.

A lakosság egyes csoportjainak, különösen a hátrányos régiókban élőknek a korai diagnosztikai és hatékony daganat-kezelési esélyeit rontja a megfelelő színvonalú patológiai, molekuláris patológiai szolgáltatások hiánya. Erre a helyzetre, különösen figyelembe véve a más EU-tagállamok egészségügyi munkaerő-piacának az új tagállamokéra gyakorolt elszívó hatását, adekvát válasz az ún. népegészségügyi megközelítésű **e-patológia rendszerének és módszereinek megteremtése**. E-health alapú virtuális mikroszkópiát alkalmazó patológiai konzultációs hálózat térségi szintjének pilot jellegű megteremtésével csökkenthetők a szakember hiány okozta egyenlőtlenségek, és növelhető az ellátás hatékonysága és minősége.

Ez a fejlesztés megoldást kínál a korai felismerést és megelőzést ösztönző növekvő népegészségügyi szűrőprogramok által igényelt magas színvonalú patológiai szolgáltatások iránt jelentkező fokozott igények kielégítésére.

Az egészséget meghatározó tényezők és a következményesen megnyilvánuló egészség-egyenlőtlenségek azonosítása, felmérése, dokumentálása, nyomon követése a hatékony válasz kialakításának egyik feltétele. Emiatt az **egyenlőtlenség-monitorozás** is szerepet kap a programban. Az azonosított egészség-egyenlőtlenségekre adható válaszok rendszerezése, összegyűjtése önálló elem. A kettő együtt – a megbízható információ, adat, és a rendelkezésre álló intervenciók technológia együtt - képes a közpolitikai, döntéshozási kapacitások egészség-egyenlőtlenséget csökkenteni képes fejlesztésére. A nemzetközi együttműködések mentén egy, hazai környezetben elkészülő, egy kiválasztott megyére kialakított akcióterv és megvalósítása modellként szolgálhat a további helyi, regionális fejlesztésekhez és az egészség-egyenlőtlenségek többszektörű, helyi erőket mozgósító befolyásolásához.

A pályázatok célja:

Védőnői informatika

Cél, hogy az informatikai eszközzel való rendelkezésben meglévő hiányosságok, egyenlőtlenségek csökkenjenek, és lehetővé váljon a TÁMOP 6.1.4 Koragyermekkor programban kifejlesztett jelentéstételi rendszerhez való hozzáférés és használat azon védőnők számára is, akik jelenleg nem rendelkeznek a megfelelő informatikai eszközökkel.

E-patológia hálózat fejlesztése

Távlati cél az e-patológiai ellátórendszer fejlesztése országos szintű patológiai konzultációs hálózat felállítása, a távdiagnosztika napi gyakorlatba ültetése, és ennek a tevékenységnek a szakemberek általi elfogadhatóvá tétele, a távdiagnosztikai konzultációs tevékenység jogi, gazdasági és módszertani hátterének kidolgozása. Mindezt előkészíti a hálózat központi elemének, valamint pilot jelleggel első térségi hálózati elemeinek létrehozása.

Cél. a patológiai konzultációs központban referencia-, tudásbázis és módszertani centrum felállítása, európai standardok alapján létrehozott protokollrendszer és külső adatkezelési és szűrési minőségbiztosítási rendszer megteremtése, patológiai továbbképzések módozatainak kidolgozása, a meglévő elektronikus képalkotási, továbbítási és feldolgozási technikai adottságok fejlesztése, új metszet-digitalizáló eszközök beszerzése és azok integrálása a létrehozandó távdiagnosztikára épülő e-patológiai konzultációs hálózati rendszerbe.

Továbbá cél az e-patológiai hálózat és távdiagnosztikai szolgáltatásokhoz integrálható egységes elektronikus patológiai leletező rendszer, adatbank és szükséges módszertan kialakítása, elsődlegesen a három, bizonyítékon alapuló népegészségügyi lakossági szűrővizsgálati módozat (úgy mint az emlőszűrés, méhnyakszűrés és vastagbél szűrés) kórisméjének rögzítése érdekében.

Kormányzati döntéstámogató és monitoring rendszer fejlesztése

A cél a kormányzati szakértői kapacitások fejlesztése a közpolitikai intézményrendszer irányításában központi és helyi szinten egyaránt. Bizonyítékokon alapuló monitoring rendszer kialakítása az egészség-egyenlőtlenségekre, amely integrálásra kell, hogy kerüljön az egészségügyi rendszer teljesítményértékelési rendszerébe.

A kormányzati politikáért felelős vezetők, meghatározó szakértők és a közvélemény figyelmének felhívása az egészség-egyenlőtlenségekkel összefüggő problémákra és megoldási lehetőségekre, melyek olyan intézkedések bevezetését teszik lehetővé, melyek jelentősen javítani képesek az egész lakosságot, de különösen a leginkább hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségét.

Az egészség társadalmi meghatározóinak kezelését célzó közpolitikai intézményrendszer kialakítására javaslatok kidolgozása és azok intézményesítése.

A már elfogadott kormányzati stratégiák megvalósításának támogatása különös tekintettel a társadalmi felzárkóztatás és a gyermekszegénység egészségi komponenseivel kapcsolatban.

Támogatható tevékenységek (felsorolás):

- Projekt menedzsment költségek
- Projekt szakmai megvalósításához kapcsolódó költségek
- Projekt megvalósításához indokolt infrastruktúra beszerzése
- Projektre eső, iroda fenntartásához kapcsolódó költségek (overhead costs)

Rendelkezésre álló keretösszeg: 4.449.000 EUR/1.334.700.000 Ft

Nemzeti
Fejlesztési Ügynökség

Program megnevezése	Rendelkezésre álló keretösszeg (Ft)	Rendelkezésre álló keretösszeg (EUR)	Támogatás minimum-maximum összege (Ft)	Pályázat formája	Pályázók köre
Védőnői szolgálatok munkakörülményeinek javítása	105.000.000	350.000	52.500.000 - 105.000.000	nyílt pályázat	Védőnőket több térségben összefogó vagy egy egységes országos pályázati csomag
Népegészségügyi megközelítésű e-patológiai pilot modell kialakítása	1.124.700.000	3.749.000	51.000.000 - 1.124.700.000	nyílt pályázat	Az orvostudományi egyetemek, patológiai osztállyal rendelkező fekvőbeteg intézmények, releváns központi háttérintézmények szakmai partnerként bevonhatók Fenti kedvezményezettek konzorciuma
Kormányzati döntéstámogató és monitoring rendszer fejlesztése	105.000.000	350.000	51.000.000 - 105.000.000	nyílt pályázat	Népegészségüggyel, közpolitikával és szociálpolitikával foglalkozó egyetemi tanszékek vagy azok konzorciuma az Emberi Erőforrások Minisztérium háttérintézményeivel, valamint a WHO-val együttműködésben

III. prioritási tengely (Eredmény 3)

Egészségfejlesztést szolgáló közösségi terek létrehozása – közösségépítés értékteremtés útján

A beavatkozás indokoltága:

Az egészség megőrzése és védelme társadalmi felelősség, melynek egyik alapfeltétele a fizikai aktivitás fokozása a lakosság körében. Magyarországon a testkultúra társadalomformáló szerepe az elmúlt 20 évben markánsan csökkent, a sport és a testmozgás – mint a szabadidő hasznos eltöltésének, a testi és mentális egészség fejlesztésének egyik eszköze – veszített jelentőségéből. A kifejezetten a szabadidős sport szervezésére fókuszáló államháztartáson belüli szervezetrendszer (igazgatási típusú, területi szintű egységek) mára gyakorlatilag megszűntek, így jelenleg előttünk áll ennek a hálózatnak a civil alapokon és szolgáltatási elveken nyugvó kialakítása. Nincsenek ugyanakkor objektív, tapasztalati úton kinyert adataink, mutatóink a lakosság testmozgási szokásairól, edzettségi állapotáról és aktivitási szintjéről sem, de a szabadidős célokat szolgáló sportinfrastruktúra komplex megközelítésű fejlesztése is évek óta várta magára.

A társadalom fizikai aktivitásának növeléséhez az életvitel és az életmód befolyásolását célzó kezdeményezések és programok, valamint a rendszeres testmozgás feltételrendszerét fejlesztő, az erőforrások koordinációját és allokációját végző szervezet, valamint azt kiszolgáló létesítményrendszer működtetése szükséges.

A pályázatok célja:

A beavatkozás célja – az aktív időskor és a generációk közötti párbeszéd európai évéhez illeszkedve – hogy demonstrációs (pilot) jellegű, nagyszámú lakosságot elérő sportcélú infrastruktúra-fejlesztési elemen keresztül tudományos alapossággal mérje, elemezze, értékelje

- az urbánus környezetben, fokozottan egészségkárosító körülmények között élő lakosság aktivitási szintjét és szokásait, illetve
- a természeti környezetben zajló, változatos mozgásprogram-elemek hatását a testmozgás magatartásba, viselkedésbe épülésére.

Cél továbbá, hogy az eredmények alapján ne csupán a testmozgás fizikai (testi), hanem a mentális (lelki) egészségre gyakorolt hatásait is mérni tudjuk korcsoporttól, nemi jellemzőktől és környezeti adottságoktól függően. A projekt célterületének meghatározása során ezért egyrészt olyan fejlesztési szempontból jól körülhatárolható, már meglévő – de adottságai ellenére sportcélú pontként nem működő – közösségi tereket kívánunk választani, mely a nagyvárosi, társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, speciális (szocio) kulturális jellemzőkkel bíró szegregátumok kihívásaira is válaszokat ad (így különösen a roma népesség által lakott területi egységekre hatást gyakorol), másrészt sportcélú attrakciói révén akár országos szinten is mobilizálhatja a természeti környezetben mozogni vágyókat. A tervezett inkluzív célú, de élményszerű létesítmény-elemek a sajátos nevelési igényű gyermekek, az inaktív (beteg, munkaerőpiactól egészségügyi okok miatt távol lévő, adott esetben megváltozott munkaképességű) felnőttek és az időskorúak bevonását is célozzák. Ezt az infrastrukturális koncepciót egészíti ki annak a humánerőforrás háttérnek a rendelkezésre bocsátása, amely a mentális egészség testmozgás általi megőrzése, az – elsősorban krónikus – betegségek fizikai aktivitás általi megelőzése és azok kezelése (gyógyítása) kapcsán a célcsoport ismereteit bővíti, magatartását formálja, életviteli és életmódbeli szokásait átalakítja.

Támogatható tevékenységek:

- Projekt menedzsment költségek
- Projekt szakmai megvalósításához kapcsolódó költségek
- Projekt megvalósításához indokolt infrastruktúra beszerzése
- Projektre eső, iroda fenntartásához kapcsolódó költségek (overhead costs)

Rendelkezésre álló keretösszeg: 1.700.000 EUR/511.700.000 Ft

Nemzeti
Fejlesztési Ügynökség

Program megnevezése	Rendelkezésre álló keretösszeg (Ft)	Rendelkezésre álló keretösszeg (EUR)	Támogatás minimum-maximum összege (Ft)	Pályázat formája	Pályázók köre
Egészségfejlesztést szolgáló közösségi terek létrehozása – közösségépítés értékteremtés útján	511.700.000	1.700.000	51.000.000 – 511.700.000	Nyílt pályázat	<ul style="list-style-type: none">helyi önkormányzatokállami vagy önkormányzati tulajdonban lévő (nonprofit) gazdasági társaságok,helyi önkormányzati vagy központi költségvetési szervek

Indikátorok:

Eredmény	Indikátor megnevezése	Indikátor típusa	Célérték
1. Csökkenő egyenlőtlenségek a felhasználói csoportok között	Megtett intézkedések száma az egyenlőtlenségek csökkentésére, az ellátásokhoz való fokozottabb hozzáférés által	eredmény indikátor	5
2. Az egészségügyi ellátások minőségének és hozzáférhetőségének javulása, beleértve a reprodukív és preventív gyermek-egészségügyi szolgáltatásokat	Azon betegcsoportok száma, akik részesülnek a magasabb szintű egészségügyi szolgáltatásból	eredmény indikátor	5
3. Helytelen életmód okozta betegségek megelőzése és visszaszorítása	Létrehozott programok száma, amelyek az életmód okozta betegségek csökkentését célozzák	eredmény indikátor	40
3. Helytelen életmód okozta betegségek megelőzése és visszaszorítása	Azon intézkedések/tevékenységek száma, amelyek a helytelen életmód okozta betegségek csökkentését vagy megelőzését célozzák országos/helyi szinten	eredmény indikátor	2
4. Mentális egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	Azon területi egységek száma, ahol helyi pszichiátriai ellátás koordináció működik	eredmény indikátor	60